

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โดยนำปัญหาการพัฒนาจิตสาธารณะมาบูรณาการกับแนวทางที่ผู้วิจัยสังเคราะห์มาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น ด้วยการเลือกแบบเจาะจงจากประชากรผู้ที่มีวุฒิปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีประสบการณ์และปฏิบัติงานเกี่ยวกับหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความตรงของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน

ขั้นที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็นด้วยการเลือกแบบเจาะจง จากประชากรผู้ที่มีวุฒิอย่างต่ำปริญญาโทสาขาบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานในหน่วยงานทางการศึกษา หรือสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปีจำนวน 24 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ขั้นที่ 3 ศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีประชากร คือ ผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เพื่อสอบถามความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามวิธีของเบสต์ (Best, 1970, p.190)

สรุปผลการวิจัย

1. การสร้างแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน พบว่า ในขั้นตอนการวางแผน มีรายการปฏิบัติ 18 ข้อ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีรายการปฏิบัติ 5 ข้อ ขั้นตอนการตรวจสอบ มีรายการปฏิบัติ 6 ข้อ และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา มีรายการปฏิบัติ 7 ข้อ โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้ง 4 ด้าน รวม 36 รายการ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.6 - 1.00 แสดงว่า รายการปฏิบัติมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในระดับที่ยอมรับได้ทุกข้อ

2. การศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน พบว่า ขั้นตอนการวางแผน ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารายการปฏิบัติมีความเหมาะสมโดยมีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5 ทั้ง 18 ข้อ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5 ทั้ง 5 ข้อ ขั้นตอนการตรวจสอบ มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5 ทั้ง 6 ข้อ และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา มีค่ามัธยฐานเท่ากับ 5 ทั้ง 7 ข้อ แสดงว่า รายการปฏิบัติมีความเหมาะสมกับแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนทุกข้อ

3. การศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน พบว่า ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงาน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละขั้นตอน พบว่า ขั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินงาน รองลงมา ขั้นตอนการวางแผน และน้อยที่สุดในขั้นตอนการตรวจสอบ เมื่อพิจารณาแต่ละขั้น พบว่า

3.1 ขั้นตอนการวางแผน โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบสอดแทรกพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในทุกรายวิชา และ กำหนดนโยบายของโรงเรียน ให้กิจกรรมนักเรียนส่วนหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่พัฒนาจิตสาธารณะเป็นกิจกรรมทางสังคม เช่น โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ รักษาความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชน เป็นต้น รองลงมา กำหนดนโยบายในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และน้อยที่สุดในข้อ จัดทำคู่มือการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา

3.2 ขั้นตอนดำเนินการ โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน รองลงมา ตรวจสอบบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมตัวบ่งชี้

ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนขณะที่อยู่ที่บ้าน และน้อยที่สุดในข้อ ดำเนินการตามนโยบาย และแผนการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

3.3 ขั้นตอนประเมินผล โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ วัดพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน จากเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยให้ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองเป็นผู้วัดผลและประเมินผล ครั้งที่ 2 ช่วงปลายภาคเรียน รองลงมา มอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการประเมินพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนผ่านดีเยี่ยม และน้อยที่สุดในข้อ เปรียบเทียบผลที่ได้จากการวัดพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อวิเคราะห์ผลการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และ สรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน

3.4 ขั้นตอนปรับปรุงและแก้ไขปัญหา โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กำหนดวิธีการใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด รองลงมา ประมวลสาเหตุ ที่ทำให้การพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และน้อยที่สุดในข้อดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง ซึ่งสรุปว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ทั้ง 4 ขั้นตอน รวม 36 รายการ ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 รายการ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนแบบสอดแทรกพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในทุกรายวิชา และกำหนดนโยบายของโรงเรียน ให้กิจกรรมนักเรียนส่วนหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่พัฒนาจิตสาธารณะเป็นกิจกรรมทางสังคม เช่น โครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ รักษาความสะอาดของบ้านเรือนและชุมชน เป็นต้น 2) กำหนดนโยบายในการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน และ 3) กำหนดวิธีการดำเนินงานการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียนและจัดทำแผนปฏิทินปฏิบัติงาน เนื่องจาก แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559) ซึ่งเป็นแผนระยะยาวภายใต้

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยยึดทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี รู้จักประมาณอย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลกเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ซึ่งมีวัตถุประสงค์ และแนวนโยบายในการพัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล โดยปลูกฝังและเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม มีจิตสำนึก และมีความภูมิใจในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย มีจิตสาธารณะ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, หน้า 4) ดังนั้นการวางแผนทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียนจึงเป็นเรื่องที่สอดคล้องกันและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติภายในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สอดคล้องกับแนวคิดของ รักใหม่ ลุนศรี (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะด้านการรักษาความสะอาดของนักเรียน โรงเรียนวัดบ้านโนนกกอก อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะด้านการรักษาความสะอาดโดยใช้กิจกรรมหัวใจใสสะอาด กิจกรรมหัวใจสีชมพู กิจกรรมหัวใจสีเขียว การใช้ชีวิตทัศนแม่แบบประกอบการเรียนรู้ และการนิเทศในรอรอบที่ 1 ก่อให้เกิดการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้งในด้านการรักษาความสะอาด นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเอาใจใส่ในการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ห้องเรียน โรงอาหาร อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์กีฬา ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์มากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อส่วนรวม

2. ขั้นตอนดำเนินการ มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยมีรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 รายการ ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน 2) ตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนขณะที่อยู่ที่บ้าน และ 3) ส่งเสริมให้มีกิจกรรมจิตสาธารณะ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงโดยจัดกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกัน และนิเทศกำกับติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการพัฒนาที่กำหนดไว้ เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นกระบวนการที่เกิดจากการได้รับรู้ ดังนั้นครูจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สามารถประพฤตินให้เป็นแบบอย่างที่ดี นอกจากนั้นการดำเนินการจึงควรส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันของทุกฝ่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ พวงพันธ์ (2552 : 96) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนบ้านตาอุดอำเภอขุขันธ์ จังหวัด ศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมครูเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางและวิธีการสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ครูเสนอ

วิธีการสร้างจิตสาธารณะความสำคัญความจำเป็นที่ต้องสร้างจิตสาธารณะ ผู้ปกครองมีความเข้าใจในความสำคัญและวิธีการสร้างจิตสาธารณะอันเป็นการสร้างวินัยในตัวเองของนักเรียนที่ผู้ปกครองพึงช่วยเหลือโรงเรียนอีกทางหนึ่งและส่งผลให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

3. ขั้นตอนประเมินผล มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยเรียงจากมากที่สุด 3 รายการ ได้แก่ 1) วัดพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน จากเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยให้ครูที่ปรึกษา และผู้ปกครองเป็นผู้วัดผลและประเมินผล ครั้งที่ 2 ช่วงปลายภาคเรียน 2) มอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการประเมินพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ผ่านดีเยี่ยม และ 3) รายงานผลการดำเนินงานการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียนและเผยแพร่ต่อสาธารณะชน และ ประชุมชี้แจงผลการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนให้คณะกรรมการดำเนินงานพัฒนาจิตสาธารณะ และผู้ปกครองรับทราบ เนื่องจาก ปัจจุบันสถานศึกษาไม่จัดดำเนินการสรุปและประเมินผลการดำเนินการพัฒนาจิตสาธารณะจึงควรมีการประเมินผลให้เป็นรูปธรรมมากขึ้นรวมถึง มอบรางวัลให้กับนักเรียนที่มีผลการประเมินพฤติกรรม เพื่อเป็นกำลังให้นักเรียนที่มีจิตสาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษณ์ พวงพันธ์ (2552, หน้า 97) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนบ้านตาอุดอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า การใช้กลยุทธ์เสริมแรงโดยการชมเชย มอบรางวัล และการประชาสัมพันธ์โดยจัดกิจกรรมประกวดห้องเรียนและบริเวณรับผิดชอบสะอาด โดยนำคะแนนความสะอาดจากแบบตรวจความสะอาดประจำวันมาสรุปเพื่อหาห้องที่มีความสะอาดที่สุดและมอบรางวัล ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมาโรงเรียนแต่เช้าช่วยกันทำความสะอาดห้องและบริเวณโรงเรียนส่งผลให้ห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนสะอาดอันเป็นผลให้การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนให้มีจิตสาธารณะได้

4. ขั้นตอนปรับปรุงและแก้ไขปัญหา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยเรียงจากมากที่สุด 3 รายการ ได้แก่ 1) กำหนดวิธีการใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด 2) ประมวลสาเหตุที่ทำให้การพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด และ 3) นำสรุปผลการพัฒนาพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนมาวิเคราะห์ว่าพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะใดที่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดและพฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะใดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจาก การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องทำเพื่อการพัฒนาสิ่งที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (วีรพล บศิริรัฐ, 2543, หน้า 7) กล่าวว่า ทุกครั้งที่เริ่มต้นทำกิจกรรม PDCA จะช่วยให้กิจกรรมมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การใช้งาน PDCA ในแนวทางนี้เริ่มจากการ

ตั้งเป้าหมายด้วยการวางแผน (P) และนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (D) หลังจากนั้นก็มี การตรวจสอบ ประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (C) ว่าผลที่ได้ นั้นเป็นไปตามที่คิดไว้มากน้อยเพียงใด และขั้นตอน สุดท้ายคือ นำผลที่ได้จากการประเมินไปดำเนินการต่อตามความเหมาะสม (A) หากผลการปฏิบัติ เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ก็จะจัดทำเป็นมาตรฐานวิธีการดำเนินการเพื่อทำกิจกรรมลักษณะเดียวกัน ต่อไป แต่หากว่าผลการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ อาจจะจำเป็นต้องคิดปรับเปลี่ยนบาง อย่างเช่น เปลี่ยนแผน เปลี่ยนวิธีดำเนินการ ฯลฯ เทคนิควิธีการในการจัดการคุณภาพ สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ได้กับทุกกิจกรรมรวมทั้ง การการนำเสนอแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการทำ วิจัยในครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ขั้นการวางแผน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีการจัดทำคู่มือการพัฒนาพฤติกรรม ตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

1.2 ขั้นตอนดำเนินการ โรงเรียนควรดำเนินการตามนโยบาย และแผนการพัฒนา พฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

1.3 ขั้นตอนประเมินผล โรงเรียนควรสรุปผลการดำเนินงานการพัฒนาพฤติกรรมตัว บ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน

1.4 ขั้นการปรับปรุงและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา พฤติกรรมตัวบ่งชี้ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาถึงผลที่ได้จากการนำแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาไปใช้

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะแก่นักเรียน โรงเรียน มัธยมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาด้วย